HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

Lausunto

10.5.2021
Dno 189/72/2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: Hallituksen esitys HE 64/2021 eduskunnalle liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi

Huoltovarmuuskeskus (HVK) on tutustunut hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista. HVK ottaa tehtävänsä mukaisesti kantaa huoltovarmuuteen ja varautumiseen liittyviin näkökohtiin.

HVK:n näkemyksen mukaan on tärkeää varautua COVID-19 -pandemian pitkittymisen vuoksi toimenpiteisiin säätämällä uusia poikkeuksia normaaliolojen lainsäädäntöön siten, että voidaan tehdä välttämättömät toimenpiteet ilman valmiuslain erityistoimivaltuuksia. Luonnoksen lakimuutoksissa on otettu hyvin huomioon COVID-19-tilanteessa esiin nousseita muutostarpeita.

<u>Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta</u>

Covid-19-epidemian aikana alusten katkeamaton liikennöinti voi vaarantua, jos laivaväen pätevyyksiä ei päästä uusimaan. Laivojen pysähtyminen aiheuttaa riskin huoltovarmuudelle tärkeiden kuljetusten pysähtymiselle sekä huoltovarmuudelle tärkeiden varustamoiden taloudelle.

HVK katsoo, että hallituksen esityksessä oleva Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuus myöntää erivapaus kansi- tai konepäällystön pätevyyskirjojen osalta on huoltovarmuuden kannalta positiivinen asia.

<u>Laivaväen pätevyyskirjat, lisäpätevyystodistukset ja kelpoisuustodistukset</u>

Jos laivaväen pätevyyksiä ei päästä uusimaan, alusten liikennöintiin voi tulla katkoksia. Vaikeudet pätevyyksien uudistamisessa voivat johtaa tilanteeseen, jossa ei ole saatavilla riittävästi voimassaolevan pätevyyden omaavaa miehistöä. Puutteet miehistön saatavuudessa vaarantavat tavara- ja rahtikuljetusten jatkuvuutta ja huoltovarmuutta. Lisäksi kaikki liikennöinnin katkokset heikentävät Suomen huoltovarmuudelle tärkeiden varustamoiden taloudellista asemaa.

HUOLTOVARMUUSKESKUS
Aleksanterinkatu 48 A, 00100 Helsinki • Puhelin 02950 510 00 • Fax 09 260 9584
www.huoltovarmuus.fi • etunimi.sukunimi@nesa.fi • Y-tunnus 02024196 • Kotipaikka HELSINKI

HVK pitää tärkeänä, että Liikenteen palveluista annetun lain 109 §:ssä säädetään laivaväen pätevyyskirjojen ja lisäpätevyystodistusten voimassaolosta ja uusimisesta sekä kelpoisuustodistusten voimassaoloajan väliaikaisesta pidentämisestä.

Laajennettu varautumisvelvollisuus covid-19-epidemian aikana

Huoltovarmuuden kannalta taksien ja muiden vastaavien henkilökuljetusten rooli on tärkeä erilaisissa nopeasti kehittyvissä epätavallisissa tilanteissa, joissa voidaan tarvita esimerkiksi nopeaa evakuointia. Covid19 -taudin leviämisen riski näissä kuljetuksissa on minimoitava.

HVK pitää tärkeänä, että Liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisen 18 a §:n väliaikaista voimassaoloa jatketaan. Tämän pykälän mukaan taksiliikenneluvan haltijan ja muun kuin 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilöliikenneluvan haltijan tai henkilöliikennettä harjoittavan tavaraliikenneluvan haltijan on varauduttava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseen ja huolehdittava matkustajien terveyteen liittyvistä toimenpiteistä.

Aikataulu- ja reittitiedoista ilmoittaminen covid-19-epidemian aikana

Joukkoliikenteen käyttöaste on covid-19-epidemian johdosta alhainen ja erilaisia rajoitustoimenpiteitä, muun muassa matkustajamäärien rajoittaminen, on otettu käyttöön. Epidemian jatkuessa joukkoliikenteen joustavamman järjestämisen mahdollistaminen yhä tärkeää, koska matkustajien palaaminen joukkoliikenteeseen voi olla hidasta ja toiminnan palautuminen viedä aikaa, vaikka epidemiatilanne alkaisi helpottaa.

Useiden huoltovarmuudelle tärkeiden henkilöliikenteen kuljetuspalveluja tarjoavien yritysten taloudellinen asema on huonontunut merkittävästi Covid-19 epidemian aikana. Joustavampi mahdollisuus muuttaa aikatauluja ja reittejä mahdollistaa myös taloudellisesti järkevämmän toiminnan kysynnän muuttuessa nopeasti.

HVK katsoo, että Liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaolon jatkaminen väliaikaisesti tukee huoltovarmuutta.

Luotsauslaki

Kaikki Suomen kauppamerenkulun pääväylät on määritelty luotsattaviksi ja lähtökohtaisesti kaikki Suomeen liikennöivät kauppa-alukset ovat luotsinkäyttövelvollisia. Covid-19-epidemian aikana alusten katkeamaton liikennöinti voi vaarantua, jos luotsin ohjauskirjoja, linjaluotsinkirjoja ja erivapauksia (jäljempänä luotsauksen henkilöluvat) ei päästä uusimaan eikä esimerkiksi koulutusta tai koeluotsausta voida järjestää siten kuin laki edellyttää.

HVK katsoo, että huoltovarmuuden kannalta on erityisen tärkeää pidentää luotsauslaissa määriteltyjen luotsauksen henkilölupien voimassaoloaikoja ja poikkeamisesta koeluotsausvaatimuksen suorittamisesta. Näin voidaan varmistaa luotsaustoiminnan jatkuminen ja Suomelle kriittisen rahtiliikenteen katkeamattomuus voidaan.

HVK korostaa sitä, että edellä mainitut hallituksen esityksen muutokset lainsäädäntöön parantavat kykyä varmistaa logistiikan toiminnan jatkuvuus ja toimintavarmuus, jotka ovat huoltovarmuuden turvaamisen edellytyksenä.

Huoltovarmuuskeskus

Janne Känkänen
Toimitusjohtaja

Jukka Etelävuori
Varautumispäällikkö